

Lenka Čiháková, SOCIÁLNÍ POMĚRY HORNÍCH DĚLNÍKŮ HLAVNÍHO HORNÍHO ZÁVODU NA STRĚBRO A OLOVO SV. KARLA BOROMEJSKÉHO (1880–1890). Bakalářská práce, České Budějovice 2020.

Posudek oponentky bakalářské práce

Lenka Čiháková si pro svou bakalářskou práci vybrala téma, které po mnohaleté pauze opět rezonuje českou historiografií a, jak se zdá, začíná budít i zájem beletristů a laické veřejnosti. Autorka odvedla velký kus poctivé heuristické práce, zvoleným pramenům dokázala položit zajímavé otázky, přesvědčivě je vytěžit a interpretovat. Prokázala velmi podstatná fakta, která se v souvislosti s hornickým či obecněji dělnickým prostředím konce 19. století často zmiňují, málokdy jsou však podložena konkrétními mikrohistorickými analýzami. Práce je dobře strukturovaná, vhodně doplněná grafickými přílohami, oceňuji připojení dvou „životních příběhů“. Text obsahuje řadu nedostatků, které jsou omluvitelné vzhledem k tomu, že se jedná teprve o bakalářskou práci, v diplomové práci by se však objevit neměly.

Autorka detailně popisuje knihy osazenstva příbramských dolů jakožto hlavní využitý pramen a snaží se o jeho zasazení mezi další podnikové písemnosti, chybí ale širší kontext vzniku a významu těchto pramenů. Na straně 14 autorka uvádí, že „obecně se tyto knihy začaly využívat ve výzkumech od padesátých let 20. století“, zmiňuje však pouze jedinou studii z osmdesátých let. Naproti tomu podává zevrubný popis vývoje matričních záznamů počínajíc tereziánskými reformami, ačkoli, jak sama uvádí, matriky využila jen okrajově. V kapitole o pramenech uvádí i stanovy bratrské pokladny, které sice blíže komentuje, ale bez uvedení citace i odkazů na literaturu.

Práce s literaturou je obecně poněkud problematická, zejména v prvním oddíle bakalářské práce. Autorka správně zmiňuje nejdůležitější monografie k hospodářským dějinám, takřka se ale vyhnula starším kratším statím, v nichž by mohla nalézt faktografické poznatky i metodologickou oporu pro svůj výzkum. Povznést se nad ideologický blábol zahrnující sborníky k „dějinám podniků“ vydávané před rokem 1989 je samozřejmě náročné, pokud však bude autorka chtít své bádání o hospodářských dějinách dále rozvinout, bude nezbytné po nich sáhnout. Oceňuji naopak přehled po starší regionální literatuře. V každém případě příště by autorka měla důsledněji odkazovat na zdroje uváděných poznatků.

V analytické části práce se vyskytuje několik faktografických nedostatků či nepřesností. Vypadla informace o majitelích, respektive provozovatelích důlních podniků, předchůdců dnešního DIAMA. Uvítala bych také vysvětlení, proč byly zvoleny právě roky 1880–1890.

Velmi zajímavé je zjištění či potvrzení průměrného věku nástupu do zaměstnání, ovšem informace o čtrnáctiletých „stabilních“ pracovnících je v souvislosti se zkušební dobou na s. 34 podána trochu nesrozumitelně; také 11,1 % „ostatních“ v tabulce č. 6 by bylo dobré rozlišit do určitých věkových kategorií. Jako nástroj pro posouzení doby odpracované jednotlivými horníky na dolech (s. 37–38) by bylo možné vedle obvyklého průměru doporučit medián. Pokus o zhodnocení velikosti hornických rodin na s. 39–40 je metodologicky špatně (počet zaznamenaných dětí je třeba vztáhnout pouze na ženaté horníky, nikoli na všechny včetně svobodných a předčasně propuštěných či zesnulých).

Nejobtížněji přehledným nedostatkem práce je její jazyk, který se zadržává zejména v prvních kapitolách. Toporná snaha o odborné vyjadřování (nadužívání trpného rodu, hromadění cizích výrazů) zneřehledňuje věty a znejasňuje jejich význam, často se objevují chyby v interpunkci a v rozlišování dokonavosti sloves.

Přes uvedené nedostatky se domnívám, že se jedná o kvalitní práci, která přináší množství zajímavých postřehů a může být v budoucnu dále rozvinuta. Doporučuji ji proto k obhajobě a hodnotím ji stupněm **výborně**.

V Pelhřimově 6. srpna 2020

PhDr. Markéta Skořepová, Ph.D.